

Dnr 21UN68
2021-06-29

Utbildningsdepartementet

Yttrande från Gävle kommun över remiss från Utbildningsdepartementet – Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning, SOU 2021:11

Sammanfattning

Gävle kommun ställer sig övervägande positiv till förslagen och ser många fördelar med dessa. Det finns dock några delar som Gävle kommun är tveksam till. Detta gäller främst förslaget gällande en numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för tillgång till elevhälsan. Detta förslag ses som mer problematiskt än positivt och Gävle kommun befarar bland annat att det finns en risk för att det blir en styrning mot en lägstanivå trots att behovet kan vara större.

6.4.1 Krav på specialpedagog eller speciallärare inom elevhälsan

Gävle kommun är positiv till förslaget att det för elevhälsans specialpedagogiska insatser ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.

6.4.2 Förbättrade möjligheter till vidareutbildning till specialpedagog och speciallärare

Gävle kommun är positiv till förbättrade möjligheter till vidareutbildning till specialpedagog och speciallärare och menar att det är viktigt att möjligheten finns. Det råder dock en viss skepsis till systemet med finansiering via riktade statsbidrag. Systemet medför merarbete för huvudmän och skolenheter. Det är ett bräckligt system med kort framförhållning, då det råder en osäkerhet kring om man kommer att erhålla de medel man söker. I de fall man själv ska vara

med och bidra ekonomiskt är det kanske inte den prioriteringen man väljer att göra.

Gävle kommun anser att det vore bra om det även fanns möjlighet att läsa till specialpedagog med inriktning mot tal och språk.

6.4.3 Följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland kuratorer inom elevhälsan

Gävle kommun är positiv till förslaget att Skolverket ska ges i uppdrag att följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland personer som arbetar som kuratorer i skolväsendet. Gävle kommun menar dock att det bästa vore att införa krav på socionomutbildning. När det inte görs är det viktigt att utvecklingen följs så de som anställs har en relevant utbildning. Detta är viktigt med tanke på likvärdigheten mellan skolorna.

6.5.1 Förlängning av statsbidrag för Specialpedagogik för lärande

Gävle kommun är positiv till förslaget. En förlängning möjliggör för fler att kunna delta i satsningen, vilket är positivt för likvärdigheten mellan skolorna. Förutom ökad kompetens i att möta alla barns och elevers behov och att anpassa undervisningen kan utbildningen inverka gynnsamt på samverkan mellan lärare och elevhälsa. Gävle kommun vill framhålla att när det gäller riktade statsbidrag är det viktigt med långsiktighet och enkelhet vid hanteringen.

6.5.2 Bättre stöd för förebyggande och hälsofrämjande arbete

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det stödmaterial som finns är bra, men det är ändå positivt att det ses över och att ytterligare förtydliganden görs. Det är mycket bra att elevhälsoperspektivet inom det systematiska kvalitetsarbetet lyfts och att hela skolan ansatsen kring arbetet lyfts.

6.5.3 Bättre kunskap om vårdgivaransvaret

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det är viktigt och behövligt att det berörs inom rektorsprogrammet och i skolchefsutbildningen. Det gäller dock att det inte tar allt för stort utrymme på utbildningarna.

6.6.1 Kunskapssammanställningar om elevhälsa och stöd

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det är bra att det paketeras och att forskningen görs mer tillgänglig. Det kan tjäna som en verktygslåda och

plattform för arbetet på området. Det är även bra att det samlas på samma ställe vilket underlättar materialinhämtandet och det är fördelaktigt att det finns en plats att hänvisa till. Det kan vara mycket bra att det finns tillgängligt för nya skolledare som behöver fatta beslut snabbt.

6.6.2 Stöd för utredning om särskilt stöd

Gävle kommun är övervägande positiv till förslaget. Det material som finns nu är bra, men det finns utrymme för förbättring. Då vissa gör egna stöd är det bra för likvärdigheten att det tas fram ett stöd av Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Ett stöd kan bidra till ökad trygghet i utredningen och beslutet om när man ska gå över från anpassning till särskilt stöd, samt ge stöd i arbetet med analysen. För att det ska fungera väl är det viktigt att stödmaterialet inte blir mer komplicerat än vad det är i dag, utan snarare mer tillgängligt.

Gävle kommun vill framhålla att om stödet blir tvingande kan det finnas en risk för överdokumentation. Det är inte önskvärt med en utveckling där dokumentationen tar för mycket utrymme, kanske på bekostnad av det förebyggande och främjande arbetet.

7.6 Förslag om obligatorisk redovisning av tillgång till personal inom elevhälsan

Gävle kommun anser att det är bra att kravet ligger på huvudmannanivå. Det kan dock finnas svårigheter i att säkerställa en rättvisande statistik då det finns centralt placerad personal som arbetar mot skolorna. Elevernas behov på en skola kan se olika ut över tid. Det kan vara svårt att få statistiken att spegla en verklighet fullt ut.

7.7.2 En förtydligad reglering av elevhälsans uppdrag

Gävle kommun är positiv till förslaget, särskilt förtydligandet av elevhälsans deltagande i kvalitetsarbetet och att hela skolan ansatsen lyfts.

7.7.3 En numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för tillgång till elevhälsan

Gävle kommun ser förslaget som mer problematiskt än positivt. Konsekvensen av en sådan reglering kan innebära ett helt nytt styrsystem. Motsvarande reglering finns inte för andra funktioner i skolan. Det finns mycket runt förslaget som är problematiskt och kan försvåra för verksamheterna.

Förutsättningarna är olika för olika skolor och kommuner. Det finns en risk för att det blir en styrning mot en lägstanivå trots att behovet kanske är större.

Utredningen lägger själv fram de risker som finns. Ansatsen att det ska leda till en förtätning är bra men det kommer att bli svårt att bygga en organisation kring, i praktiken behöver man titta på helheten på skolan och på alla funktioner. Förslaget riskerar även att innebära en fördyring.

8.5.1 En garanti för tidiga stödinsatser ska införas i grundskolan

Gävle kommun är positiv till förslaget att en garanti för tidiga stödinsatser ska införas i grundskolan, det ger eleverna förutsättningar att uppnå de kunskapskrav som ska nås i svenska, svenska som andraspråk och matematik samt att det ges de stöd som eleverna har rätt till för att nå så långt de kan utifrån sina förutsättningar. Det som saknas är att man inte tar fram obligatoriska bedömningsstöd för ämnesområden. Det är mycket svårt för en rektor att fatta beslut kring anpassningar och särskilt stöd och/eller om elever ska läsa ämnen/ämnesområden om man inte har vedertagna bedömningsstöd. Gävle kommun tycker att det är bekymmersamt att se att utredningen anser att det varken är önskvärt eller lämpligt att föreslå en liknande garanti för elever som läser ämnesområden. Det behöver tas fram för att säkerställa varje elevs rätt till att få den bästa utbildningen och undervisas så långt som det är möjligt. Det finns redan idag stödmaterial som skulle kunna utvecklas och omarbetas.

8.5.2 Stöd till huvudmännen vid implementering

Gävle kommun är positiv till att huvudmännen kommer få stöd av Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten vid implementeringen.

8.5.3 Översyn över de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1

Gävle kommun är positiv till förslaget, men menar att det är en brist att det inte gäller för ämnesområden också. Vidare instämmer Gävle kommun i att man inte bör göra någon kartläggning i första årskursen i tioårig grundskola om grundskolan blir tioårig. Det är bra att sarskolan och grundskolan följer varandra i förslagen om tioårig skolgång.

8.6.1 Stöd för bedömning i ämnen och ämnesområden

Gävle kommun anser att det finns ett behov av stödmaterial i bedömning av ämnen och ämnesområden. Utifrån förslaget så säkerställs en mer likvärdig bedömning och en kompetenshöjning inom särskolan.

8.6.2 Didaktiskt inriktad kompetensutveckling

Gävle kommun är positiv till förslaget. Detta innebär ett flexiblere lärande för eleverna och deras utbildning. För huvudmannen ställer det krav på att kunna anpassa och ställa om undervisningen på individ- och gruppnivå mer än vad som görs idag.

8.6.3 Kompetensutveckling om flexibel utbildning

Gävle kommun är positiv till förslaget. Även detta innebär ett flexiblere lärande för eleverna, krav på huvudmannen att kunna anpassa och ställa om mer än vad som görs idag och behov av att se till att lärarna får kunskap i detta.

8.6.4 Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) och digitala lärverktyg förs samman i utbildningsinsatser

Gävle kommun är positiv till förslaget och tror att även andra skolformer kan ta del av detta och låta särskolan vara ett gott exempel.

8.6.5 Kompetensutveckling för elevassistenter

Gävle kommun är positiv till förslaget. Kompetensutvecklingsinsatserna kan fungera som ett stöd för huvudmannen att utgå ifrån. Sedan kan huvudmannen komplettera sin utbildning med specifika områden som är aktuellt för berörda personer.

8.6.6 Bristen på behöriga lärare bör utredas

Gävle kommun är positiv till förslaget. Huvudmän tillsammans med utbildningsanordnare behöver fundera tillsammans kring kompetensförsörjningen inom särskolan då det idag är en brist på behöriga lärare. Det är bra att det utreds då det behövs särskilda åtgärder för att lösa detta på kort och lång sikt.

Gävle kommun önskar att det fanns mer forskning om särskolan och fler utbildade inom det specialpedagogiska området gällande funktionsvariationer.

9.4.1 Ny timplan i ämnen

Gävle kommun är positiv till förslaget. Förändringen av timplanerna ger eleverna möjligheter att nå så långt som möjligt utifrån deras förutsättningar och de kan erbjudas en flexibel utbildning utifrån styrdokumentet. Det blir lättare att kombinera ämnen och ämnesområden och det går även att läsa en del ämnen enligt grundskolans kursplaner. Det är också bättre då man har båda elevgrupperna i samma klass. Att timplanen även närmar sig grundskolans ses som en fördel för de som läser integrerat, både ämnesintegrerat och helt integrerat. Gävle kommun upplever att det länge ifrågasatts av lärarna i grundsärskolan hur de estetiska ämnena får ta så mycket tid då många elever behöver mer tid i matematik, svenska och engelska för att bli en del av samhället, kunna leva ett självständigt liv och kunna vara med och påverka sin situation.

9.4.2 Möjlighet att läsa modernt språk i grundsärskolan

Gävle kommun anser att förslaget är bra, om det fungerar utifrån elevens förutsättningar.

9.4.3 Utökad undervisningstid i ämnesområden

Gävle kommun hoppas att förändringen ger större flexibilitet mellan ämnen och ämnesområden. Det ger rektor större möjlighet till att anpassa utifrån elevernas behov.

9.5.1 Rektor ska besluta om fördelning av undervisningstid på individuella program i gymnasiesärskolan

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det blir lättare att hantera för verksamheten och det är bra att det blir lika som i gymnasieskolan. Det är viktigt att rektor har tillräckligt med underlag för att kunna fatta beslut.

9.5.2 Reducerad undervisningstid blir ny stödform på individuella program i gymnasiesärskolan

Gävle kommun menar att när det gäller att reducera undervisningstiden på individuella program i gymnasiesärskolan är det viktigt med tydliga riktlinjer avseende på vilka grunder som detta beslut i så fall kan fattas, utifrån elevens funktionsnedsättning och behov.

9.6.1 Intellectuell funktionsnedsättning ersätter utvecklingsstörning

Gävle kommun är positiv till förslaget.

9.6.2 Skolformerna byter namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola

Gävle kommun är positiv till förslaget.

9.6.3 Benämningen träningskola tas bort

Gävle kommun är positiv till förslaget.

9.6.4 Ny benämning på specialisering inom speciallärarutbildning

Gävle kommun är positiv till förslaget.

10.3 Förslag om överklagande av beslut att inte flyttas till högre årskurs eller gå om en årskurs

Gävle kommun är positiv till förslaget. Då det finns möjlighet att överklaga beslut såsom åtgärdsprogram, vilket inte är lika ingripande, bör man kunna överklaga dessa beslut som är några av de skarpaste rektor tar. Det är en rättssäkerhetsfråga.

11.3 Det befintliga regelverket om könsuppdelad undervisning är tillräckligt

Gävle kommun instämmer i att regelverket är tillräckligt.

På Utbildningsnämnden i Gävle kommuns vägnar

Evelyn Klöverstedt (L)
ordförande